

פניני מבשר טוב

ליקוטי אמרים מתורת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מביאלא

פרשת ויחי

ממנו הקץ, והן אצל כלל ישראל שנסתמו עיניהם ולבם, כפי העולה משני הדרכים שהביא רש"י ז"ל.

ובהאמור יובן טעם הדבר, מפני מה לא עלתה בידו של יעקב אבינו, לקיים רצון השם יתברך בגילוי הקץ, שכן פשוט הוא שרצון הצדיק הוא רצון השם בלבד, אלא כי סוד זה בא יעקב אבינו לגלות לבני ישראל: שההסתר הגדול, הוא עצמו גילויו של הקץ. והודיעם בזאת סוד הגלות והגאולה: כי עת הגאולה היא בעת סתימת כל חזון, כי רק כאשר כבר אין ניתן למצוא שום פתח לישועה והצלה, דווקא באופן זה מפציע ומאיר קץ גאולתם של ישראל, שהישועה נוצרת דווקא בעובי החשכות, שבזמן שהאמת נעדרת והרוחניות יורדת בשפלות הדור - צומחת ישועתם של ישראל, וככל שההסתר גדול יותר, כשאין רואים שום תקוה ומרפא, אזי היא עת הקרובה לגאולה ביותר. וסתימת העין והלב בשורה טובה היא לישראל: כי הגיע העת המוכשר לגאולה, והתגברות החשכות בסתימה מוחלטת, היא גופא אתחלתא דגאולה.

סתימת הקץ - מרמז שהגאולה באה דוקא בזמן הסתימה

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה. (מז כח)

וברש"י: "למה פרשה זו סתומה, לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו, נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם, דבר אחר, שביקש לגלות את הקץ לבניו, ונסתם ממנו ובראשית רבה צו א.

נראה לישיב מה שמצינו אצל יעקב אבינו, כאשר עלה ונתעלה למדרגות הגבוהות והנעלות ביותר סמוך לפטירתו, בקש להמשיך לבניו שפע הארות גדולות וגילוי הקץ, אך במקום זאת נתהפך הכל לצד שכנגד, ובאותה שעה נסתמו עיניהם וליבם של ישראל, כאמור ברש"י: "שכיון שנפטר יעקב אבינו, נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם. דבר אחר, שביקש לגלות את הקץ לבניו, ונסתם ממנו".

וכבר יסד בביאור דרשה זו, בסה"ק תולדות אדם, כי הסתימה מרמזת על גלות הנפש והדעת, הן אצל יעקב אבינו שנסתם

ממצרים, נתירא כשיבואו המכות על המצרים שמא יבואו יסובכו את קברו להתחנן עליהם, אם נתפלל עליהן נמצא מציל את אויבי המקום, ואם לאו נמצא השם מתחלל יאמרו אין ביעקב ממש".

הקדמה לספרי הרה"ק מלברטוב, עמ' 8

חומר איסור דאלהי כסף וזהב

**וְעִשִׂיתָ עִמָּדֵי חֶסֶד וְאַמֶּת אֵל נָא תִקְבְּרֵנִי
בְּמִצְרַיִם. (מז כט)**

וליאכא מידי דלא רמיזי באורייתא [נתענית ט.]. ונוכל לרמז הדברים בדרך צחות מכאיבה, בבקשתו של יעקב אבינו ע"ה מיוסף הצדיק "אל נא תקברני במצרים". ואיתא במדרש [הובא ברש"י] "מפני מה ביקש יעקב אבינו שלא ליקבר במצרים, שלא יעשו אותו עבודה זרה. שכשם שנפרעין מן העובד כך נפרעין מן הנעבד". - ומרומז בזה שלא רצה שיעשו אותו עבודה זרה של ממון, כדרך שעושים גם כיום מקברי הצדיקים ממון.

מאמר 'הכרת הטוב' עמ' רמח

ברכת הבנים הברכה היותר גדולה שנתברך בה יוסף

**וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר
הִתְהַלְכָה אֲבֹתַי לְפָנָיו וְגו'. (מח טו)**

והקשה בזה"ק [רכז:]: "בהאי קרא אית לאסתכלא ביה, ויברך את יוסף דלא אשכחן הכא ברכה דבריך ליה ליוסף, אלא לבנוי. אי לבנוי ויברכמ' מבעי ליה, מהו ויברך את יוסף, ולא אשכחן הכא דאתברך יוסף. אמר רבי יוסי: 'את' דייקא כתיב את יוסף, ברכתא דבנוי הוה, וכד אתברכאן בנוי איהו מתברך,

ולמד דעת את בני ישראל: כי העמידה היאתנה באמונת השי"ת בעיתים הקשים, דהיינו שאינם מתייאשים ואינם נופלים ברוחם במצבים אלו, ממשיכה את אור הקץ והישועה הגדולה לישראל, ואילו אם ח"ו מתייאשים מהגאולה והישועה, בזה סותמים ומונעים את התשועה, ונעצרת בזה הגאולה, ח"ו.

מבש"ט אמונה

אם יעקב היה נקבר בארץ מצרים - היה יכול להצילם מהמכות שקבלו עבור שיעבוד ישראל וְעִשִׂיתָ עִמָּדֵי חֶסֶד וְאַמֶּת אֵל נָא תִקְבְּרֵנִי
בְּמִצְרַיִם. (מז כט)

וכן מבאר המהר"ל נספר נצח ישראל [פרק נח]: "דע שאין ספק כי יש מקומות בעולם מיוחדים לדבר קדושה אלקית ביותר, ובפרט המערה שהיה ר' שמעון בן יוחאי הקדוש נטמן, ראוי לזה. ואין ספק שהיה נגלה אליהו להקדוש רשב"י כמה פעמים במערה [ראה סנהדרין צח]. והיה גלוי של אליהו נמצא שם בשכבר, גם עתה נגלה שם אליהו", ע"כ עי"ש. וכן הוא במקום שנקבר ונטמן שם גופו הקדוש של הצדיק, שם יש אור גדול והוא מקום קדוש ונורא, שאף משם מגינה עלינו זכותו.

ואיתא בספרים שלכן ביקש יעקב אבינו ע"ה "אל נא תקברני במצרים", שלא תגן זכותו עליהם. והכונה היא דאפשר שאילו היה נקבר שם היתה זכותו מגינה על מצרים ולא היו באים עליהם המכות עקב היותו שרוי בתוכם, כי כשהצדיק ביניהם, הן בחייו והן לאחר הסתלקותו אי אפשר להענישם. (ובמדרש הגדול כתיב על פסוק זה: "מפני מה נשתדל יעקב אבינו לישא עצמותיו

ברכת יעקב שתמיד ישאר בהם כח נערים
**הַמְלֵאךְ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רָע יִבְרַךְ אֶת
 הַנְּעָרִים וְיִקְרָא בְהֵם שְׁמִי וְגו'.** (מח טז)

ולחבין, דהרי אפרים ומנשה כבר לא היו
 אז נערים [שהרי נולדו 'בטרם תבוא שנת
 הרעב', ויעקב אבינו חי במצרים י"ז שנה].
 ומדוע ברכם יעקב אבינו בברכת "יברך את
 הנערים". - ואמנם היא הברכה שבני ישראל
 מתברכים בהם עד היום הזה, דהאבות
 מברכים לבניהם בזה.

ונראה בזה, דזה היה ברכת יעקב אבינו
 שיהיו תמיד 'נערים'. וכמ"ש בשפתי צדיק
 [פרשתן] בשם זקנו החידושי הרי"ם: "יברך
 את הנערים, נער וואכינדיג [עירנין], הוא כח
 נשמה לעורר ניצוץ קדוש שבו, יברך
 ההתעוררות שיתגבר על הרע. על ידי זה,
 וידגו, כדרשת מדרש רבה: כמו דגי ים
 שחיותם במים, ומכל מקום כשיורד טיפת
 גשם פותחין פיהם בצימאון גדול. זהו
 בהינת נער, הניצוץ קודש צמא". עכל"ק.

ולפי מה שכתבנו, דברי קדשו מבוארים
 היטב - שבזה ברכם: שיהיה בהם מדת
 נעורים של חיות והתלהבות, ויתגברו תמיד
 בעבודת ה' ולא יזקינו. וממילא, על ידי זה
 "יקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק
 וידגו לרוב בקרב הארץ". היינו, שיוכלו
 'להתחדש תמיד', ולפרות ולרבות ברוחניות
 וגשמיות. אבל אם ח"ו באים לבחינת זקנה,
 אין כאן בחינת "וידגו". דאין כאן פריה
 והתחדשות רוחניות ושכלית.

ספר החיים עמ' קסח

דברכתא דבנוי דבר נש ברכתיה אייהי כו".
 [תרגום הזהר: בפסוק הזה יש להתבונן בו, ויברך
 את יוסף, שלא מצאנו כאן ברכה שברך את יוסף,
 אלא את בניו. אם לבניו, אז צריך להיות כתוב
 ויברכם, אז מה זה ויברך את יוסף, ולא מצאנו כאן
 שיוסף התברך. אמר רבי יוסי, דוקא את, כתוב את
 יוסף, הברכה של בניו היתה, וכאשר מתברכים
 בניו, הוא מתברך. שברכה של בניו של אדם
 ברכתו היא.]

והיינו, על ידי זה, שנתברכו בני יוסף,
 ונהיו מבורכים עד בחינה מופלגת כמו
 אבותינו הקדושים. ועי' באור החיים הק'
 שכתב: "לא ראינו ברכה כאן, ורמב"ן
 פירש: כי ברכת הבנים היא ברכת יוסף וכו',
 ואין הדעת נוחה בזה, כי למה לא יתברך
 יוסף עצמו בדברים הנוגעים אליו בפרטות.
 והנכון בעיני כי בתיבת ויברך רשם הכתוב
 כי בירך ליוסף שיהיה תמיד מבורך כו',
 עכל"ק. והנה על פי הנתבאר, הברכה היותר
 גדולה בעולם הזה לאב, הוא: שיהיו לו
 בנים מבורכים. וזה פעל יוסף בזכות
 שהחזיק מעמד בארץ מצרים כו', שיהיה
 אפשרות לבנים כמו של יוסף, ואכמל"ב.

ובנתיב הדברים מתיישב היטב
 שהתקיימו ברכות אבותינו הקדושים ליעקב
 אבינו ע"ה - ע"י השבטי י-ה, והבנים
 המבורכים, א"כ בזה גופא נתברך יעקב
 אבינו ע"ה.

כמו שנתבאר, שהברכה היותר גדולה
 של חסד ואמת, הוא שיש לאדם מישראל
 בנים מבורכים עובדי השי"ת וכו'. והוא
 ממש אוכל פירותיהן בעולם הזה, שאין לך
 אכילה והנאה לאדם יותר מבנים מבורכים,
 ואכמל"ב יותר.

חנוכה מגמ"ה עמ' רפג

בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּדֶרֶךְ בְּעוֹד כְּבֵרַת אֶרֶץ לְבָא אֶפְרָתָהּ. (מח ז)

וברש"י: דע לך שעל פי הדבור קברתיה שם, שתהא לעזרה לבניה כשיגלה אותם נבוזראדן, והיו עוברים דרך שם, יצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים שנא' (ירמיה לא) קול ברמה נשמע וגו', והקב"ה משיבה יש שכר לפעולתך נאם ה' וגו' ושובו בנים לגבולם.

סיפר כ"ק אדמו"ר מראחמיסטרייווקא ארה"ב זצ"ל את אשר ראו עיניו: כ"ק מרן האדמו"ר מביאלא זצוק"ל, הגיע פעם אל קבר רחל והביא עמו מדרש איכה, ולמד בפתיחתא (אות כד) שהובא שם הענין שרחל ביקשה על בני ישראל כשהלכו בגלות "קול ברמה נשמע וגו' רחל מבכה על בניה וגו'" (ירמיה לא יד), ואמר כל הענין בבכי רב. (אמרות טהורות פר' וישלח עמ' רנז)

***

בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּדֶרֶךְ בְּעוֹד כְּבֵרַת אֶרֶץ לְבָא אֶפְרָתָהּ. (מח ז)

כתב לבאר מרן הרה"ק ממעזריטש זצללה"ה בזכרון משלי "למה לא קברו את אחד האבות על אם הדרך, והוא יבקש רחמים על גלות ישראל. אמנם מה שעושה ופועלת רחל אמנו, גם האבות לא יכלו לפעול, כי היא שורש הרחמים. וכמו שכתוב בתנא דבי אליהו (רבא פרק ל) שכל האבות בקשו רחמים על אותו הפגם וכולם לא נענו, וכיון שהתפללה אמנו רחל נענתה תיכף בתפלתה, ונמחק אותו הפגם לגמרי וכו'". (עמ' קנה, בהספד על אמו הרבנית מרת רחל לביאה ע"ה מביאלא)

***

וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לְאִמּוֹר. (מח כ)

ומתאמרה משמיה דמן הרה"ק מלענטשנא זי"ע, מה תלמוד לומר "ביום ההוא", שבירכם בברכת הביטחון, שלא ידאגו דאגת מחר, 'לאמר' שיהיו רגילים לומר בכל זמן ועידן "ברוך ה' יום יום".

*

בעניין זה נשאל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ע"י הרה"ג ר' יעקב רוזנבאך שליט"א עבור ספר מבש"ט פרנסה טובה ובשפע - הנמצא בשלבי עריכה: מי שדחוק בפרנסתו ומתמודד בקושי מידי חודש בחודשו, אם חובה לצמצם בהוצאות ככל האפשר, או שרשאי לבטוח בהקב"ה שיזמין לו ברווח גם למותרות שהורגל בהם. [וכמו בהלכות צדקה ביו"ד ר"נ שגבאי צדקה נותנים לעני די מחסורו גם דברים יתרים שהורגל בהם].

תשובת אד"ש בכת"י: צריכם לצמצם לפי המעות שיש להם.

***

הָאֶסְפוּ וְאִגְיְדָה לְכֶם אֶת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. (מט א)

וברש"י: בקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה.

סיפר הרה"ח ר' חנינא שיף ז"ל שכאשר עלה האדמו"ר מגור הלב שמחה זצ"ל על כס ההנהגה, בתוך ימי השלושים של אחיו הבית ישראל זצ"ל, התלוה עמו לביקור אצל רבינו החלקת יהושע זי"ע, ונענה אליו רבינו: "הרבי מגור, עליכם לסיים את מלאכת הקודש אשר החל אחיכם, להביא את המשיח" גערער רבי, איר דארפט ענדיגען מיט וואס אייער ברודער האט אנגעהויבן, ברענגען משיח'ן". (בית ישראל להבה, עמוד תס"א)

